

KONFERENCJA MIĘDZYNARODOWEGO KOMITETU DS. BEZPIECZEŃSTWA MUZEÓW

Kradzieże w muzeach – przyczyny, skutki, wnioski

Uczestnicy konferencji na Placu Zamkowym w Warszawie

W dniach 11-16 września 2006 r. odbyła się w Polsce doroczna konferencja ICMS. Po raz drugi blisko 50 gości z całego świata zjechało do naszego kraju, by dyskutować o problemach ochrony i bezpieczeństwa muzeów. Bardzo rzadko władze organizacji decydują się, by doroczne konferencje odbyły się dwa razy w tych samych krajach. Sukces pierwszego spotkania, które odbyło się w 1996 r. i stała aktywność polskich członków ICMS przesądziły o przyznaniu Polsce prawa organizacji konferencji w roku 2006.

Główny temat spotkania to *Kradzieże w muzeach – przyczyny, skutki, wnioski*. W trakcie konferencji przedstawiono kilkanaście referatów i prezentacji poświęconych problemowi kradzieży w muzeach. Omówiono między innymi kradzież z Gardner Muzeum w Bostonie (największa kradzież muzealna w USA), włamanie do Muzeum Van Gogha w Amsterdamie oraz kradzież obrazu Clauda Moneta z Muzeum Narodowego w Poznaniu. Prelegenci zwracali uwagę w swoich wystąpieniach nie tylko na analizę działania sprawców poszczególnych przestępstw, ale co ważniejsze – na organizację pracy muzeów i błędy, których skutkiem były udane kradzieże. Niezwykle ważnym było zwrócenie uwagi na podjęte działania już po kradzieży. Jak podkreślało wielu prelegentów nie jest wstydem dla muzeum samo zdarzenie przestępcze (choć na pewno nie ma się specjalnie czym

chwalić). Wstydzić się trzeba, kiedy nie potrafimy wyciągnąć właściwych wniosków i usunąć okoliczności, które umożliwiły sprawcom skuteczne działanie.

Omawiane kradzieże w muzeach dotyczyły zarówno dużych muzeów, jak również małych placówek. Jako główne przyczyny kradzieży należy wskazać przede wszystkim błędy w organizacji pracy muzeów oraz niewystarczające zabezpieczenia techniczne, a w szczególności zabezpieczenia mechaniczne.

W trakcie konferencji poruszono również problemy ochrony zabytków w czasie ich transportowania. Niezwykle ciekawe materiały przedstawili goście z Rosji i przedstawiciele Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych. W Polsce w sposób systemowy zostały uregulowane zasady organizacji transportów dzieł sztuki (zarówno tych poruszających się w kraju, jak i tych, które ekspedowane są

za granicę). Polskie rozwiązania zostały przyjęte z zainteresowaniem, bowiem w wielu krajach europejskich problemy transportowania dzieł sztuki nie są jednoznacznie uregulowane. Organizację ochrony pozostawiono swobodnej ocenie organizatorów wystaw czasowych.

Przedstawiciel Wielkiej Brytanii, Denis Ahern wystąpił z niezwykle ciekawym wykładem poświęconym zagrożeniu terroryzmem. Wszyscy uczestnicy zdawali sobie sprawę, że to niebezpieczeństwo jest bardzo realne, nie wiadomo bowiem kiedy instytucje kultury zostaną nim dotknięte. Doświadczenia Wielkiej Brytanii są o tyle cenne, że już wiele lat temu, w czasie nasilenia walk z IRA muzea stawały się obiektami ataków. Rozwinięciem tego tematu było wystąpienie przedstawiciela Izraela, który przedstawił zagrożenie muzeów w czasie wojny, na przykładzie muzeów w Hajfie będącej pod ostrzałem raketowym Hesbollahu. Prezentacja przedstawiająca skutki ostrzału raketowego wywarła duże wrażenie na uczestnikach konferencji.

Ośrodkowi Ochrony Zbiorów Publicznych, jako głównemu organizatorowi, przysługiwało prawo doboru prezentowanych przez stronę polską tematów. Korzystając z tego postanowiliśmy zaprezentować z dziedziny zabezpieczeń technicznych tylko to, co jest polskim osiągnięciem. Zrezygnowaliśmy z przedstawiania rozwiązań spotykanych w innych krajach, bowiem większości specjalistów, którymi byli nasi goście, są one znane. Nasz wybór padł na system gaszenia mgłą wodną – FOG. Prezentacja tego systemu połączona z podpaleniem makiety zabytkowego kościoła odbyła się na dziedzińcu Muzeum Narodowego w Warszawie. Prezentacja została poprzedzona niezwykle ciekawym wystąpieniem Jerzego Ginalskiego, dyrektora Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, poświęconym tragicznemu pożarowi w skansenie, w 1995 r.

Ważnym punktem konferencji były praktyczne ćwiczenia, które odbyły się w Gdańsku. Uczestnicy konferencji zostali podzieleni na trzy grupy: ochrona przeciwpożarowa, zabezpieczenia przed kradzieżą i organizacja pracy. Obiektem poddanym ocenie specjalistów z całego świata był oddział Centralnego Muzeum Morskiego – gdański żuraw. Obserwacja pracy tego międzynarodowego gremium eks-

pertów była niezwykle ciekawa. Każdy z nich miał swoje doświadczenia i uwagi. Wspólna analiza pozwoliła na wybranie tych elementów, które rzeczywiście były istotne dla bezpieczeństwa obiektu. Sądzę, że z wyników prac członków ICMS kierownictwo CMM będzie miało wymierny pożytek.

Konferencję ICMS to jednak nie tylko wykłady i ćwiczenia. Wiele czasu poświęcono przybliżeniu polskiej kultury i zabytków. W Warszawie uczestnicy spotkania zwiedzili Muzeum Powstania Warszawskiego. Dla wszystkich było to niezwykle przeżycie. Wielokrotnie podkreślano nowoczesny kształt muzeum i sugestywnie przemawiającą do zwiedzających aranżację wnętrza.

Przejazd autokarem z Warszawy do Gdańska odbył się z dwoma postojami –

w Płocku i Toruniu. W pierwszym mieście uczestnicy konferencji zwiedzili nową siedzibę Muzeum Mazowieckiego w Płocku z aranżacją największych zbiorów sztuki secesyjnej w Polsce, w drugim – Muzeum Etnograficzne i Dom Mikołaja Kopernika.

W Gdańsku goście mieli okazję zobaczyć Dwór Artusa, Centralne Muzeum Morskie, Muzeum Narodowe i niezwykle ciekawe, otwarte zaledwie kilka miesięcy wcześniej, Muzeum Bursztynu. Konferencja została zamknięta i podsumowana w czasie wizyty na Zamku w Malborku. W zgodnej ocenie uczestników spotkania było ono niezwykle pożyteczne. Szkoda tylko, że w sesjach w Warszawie i Gdańsku wzięło udział tak niewiele polskich muzealników, choć do muzeów zostały skierowane zaproszenia. ■

Fot. autor

1. Obrady w Gdańsku odbywały się w przepięknej sali Dworu Artusa
2. Pokaz gaszenia mgłą wodną na dziedzińcu Muzeum Narodowego w Warszawie
3. Zwiedzanie skansenu w Toruniu
4. Po nowo otwartym Muzeum Bursztynu oprowadzał dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Gdańska – Adam Koperkiewicz
5. Ostatni, mocny akcent konferencji – zwiedzanie Muzeum Zamkowego w Malborku

